

Raport — 2025

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

Raport Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny ——— 2025

List przewodni	03
Pożegnanie Mariana Turskiego	04

Część I	Działalność statutowa Stowarzyszenia	06
	01. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN	08
	02. Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma	16
	03. Program Grantowy	22
	04. Inne działania	30

Część II	Fundraising i finanse	32
	01. Fundraising	34
	02. Finanse	44

Władze Stowarzyszenia	50
-----------------------	----

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

Szanowni Państwo!

Początek 2025 roku przyniósł naszemu Stowarzyszeniu ogromną stratę. Odszedł Marian Turski – wieloletni członek, mentor i autorytet, człowiek głęboko związany z naszą misją ochrony pamięci i prawdy historycznej. Jako świadek Zagłady przez całe życie przypominał, jak ważne jest pozostawanie nieobojętnym wobec uprzedzeń, antysemityzmu i wszelkich form wykluczenia. Jego słowa wypowiedziane podczas obchodów 80. rocznicy wyzwolenia Auschwitz są dla nas ważnym zobowiązaniem.

Nie mamy wyboru – musimy kontynuować jego dzieło w czasie, gdy świat ponownie staje się coraz trudniejszy dla Żydów i wszelkich innych grup mniejszościowych, dlatego w duchu tego przesłania wspólnie z rodziną Mariana Turskiego powołaliśmy Fundusz Nieobojętnych jego imienia, którego celem jest wspieranie działań antydyskryminacyjnych i promowanie postaw odpowiedzialności społecznej.

Rok 2025 był jednocześnie czasem intensywnej pracy na rzecz realizacji naszej misji – ochrony, badania oraz upowszechniania historii i dziedzictwa Żydów w Polsce.

Dzięki wsparciu Stowarzyszenia rozwijała się działalność Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, w tym została otwarta galeria „Więzi”, będąca ostatnią częścią wystawy stałej i ważnym krokiem w dalszym rozwoju opowieści o tysiącu lat historii Żydów w Polsce. Kontynuowaliśmy również wsparcie działalności Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma, w tym projektów związanych z opracowaniem i udostępnianiem zbiorów, rozwojem infrastruktury cyfrowej oraz publikacją dokumentów z Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego.

Ważnym elementem naszych działań pozostaje także Program Grantowy, który wspiera lokalne inicjatywy w całej Polsce na rzecz ochrony dziedzictwa i pamięci o historii Żydów.

Oddajemy w Państwa ręce raport podsumowujący działalność Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce w 2025 roku. Przedstawia on najważniejsze projekty i kierunki rozwoju naszych działań.

Dziękujemy wszystkim Partnerom, Darczyńcom i Osobom wspierającym za zaufanie i zaangażowanie na rzecz naszej misji.

PIOTR WIŚLICKI

Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia
Żydowski Instytut Historyczny w Polsce

MARIAN TURSKI

1926–2025

Marian Turski (właśc. Mosze Turbowicz, 26.06.1926–18.02.2025) był historykiem, dziennikarzem i jednym z najważniejszych świadków Zagłady. Urodzony w Druskiennikach, dorastał w Łodzi. Podczas wojny trafił do getta łódzkiego, a następnie do Auschwitz, Buchenwaldu i Terezina, gdzie doczekał wyzwolenia. Doświadczenia te na zawsze ukształtowały jego życie i działalność.

Po wojnie zaangażował się w odbudowę Polski w ramach systemu komunistycznego. Studiował historię i pracował jako dziennikarz. Od 1957 roku był związany z tygodnikiem „Polityka”, gdzie kierował działem historycznym i popularyzował badania nad XX wiekiem. Z czasem zdystansował się od ideologii partyjnej, koncentrując się na rzetelnej pracy publicystycznej i refleksjom nad najnowszą historią.

Po upadku komunizmu w Polsce zajął się w odnową życia żydowskiego. Był wieloletnim Przewodniczącym Stowarzyszenia, jednym ze współtwórców Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz niezmordowanym orędownikiem edukacji o Zagładzie, tolerancji i prawach człowieka. Jego przesłanie „Nie bądźcie obojętni” stało się jednym z najważniejszych moralnych apeli współczesnej Europy. Zmarł 18 lutego 2025 roku w Warszawie.

Część I

Działalność statutowa Stowarzyszenia

MUZEUM HISTORII ŻYDÓW POLSKICH POLIN

↑ Wspólny projekt z Muzeum POLIN pt. „Podziemne prądy”.

Muzeum POLIN jest jedną z najważniejszych na świecie instytucji poświęconych historii Żydów. Od początku swojego istnienia jest doceniane na arenie międzynarodowej, otrzymuje liczne nagrody za działalność programową na rzecz upowszechniania historii polskich Żydów i realizowanie projektów służących budowaniu otwartego i tolerancyjnego społeczeństwa.

Podstawę jego działań stanowi wystawa stała, którą przygotował międzynarodowy zespół naukowców i projektantów działających w ramach Stowarzyszenia. Dzięki niej zwiedzający poznają tysiąc lat historii Żydów w Polsce.

MUZEUM W LICZBACH W 2025 ROKU

451 328

OSÓB ZWIEDZIŁO MUZEUM

35 506

UCZNIÓW UCZESTNICZYŁO
W DZIAŁANIACH EDUKACYJNYCH

120 000

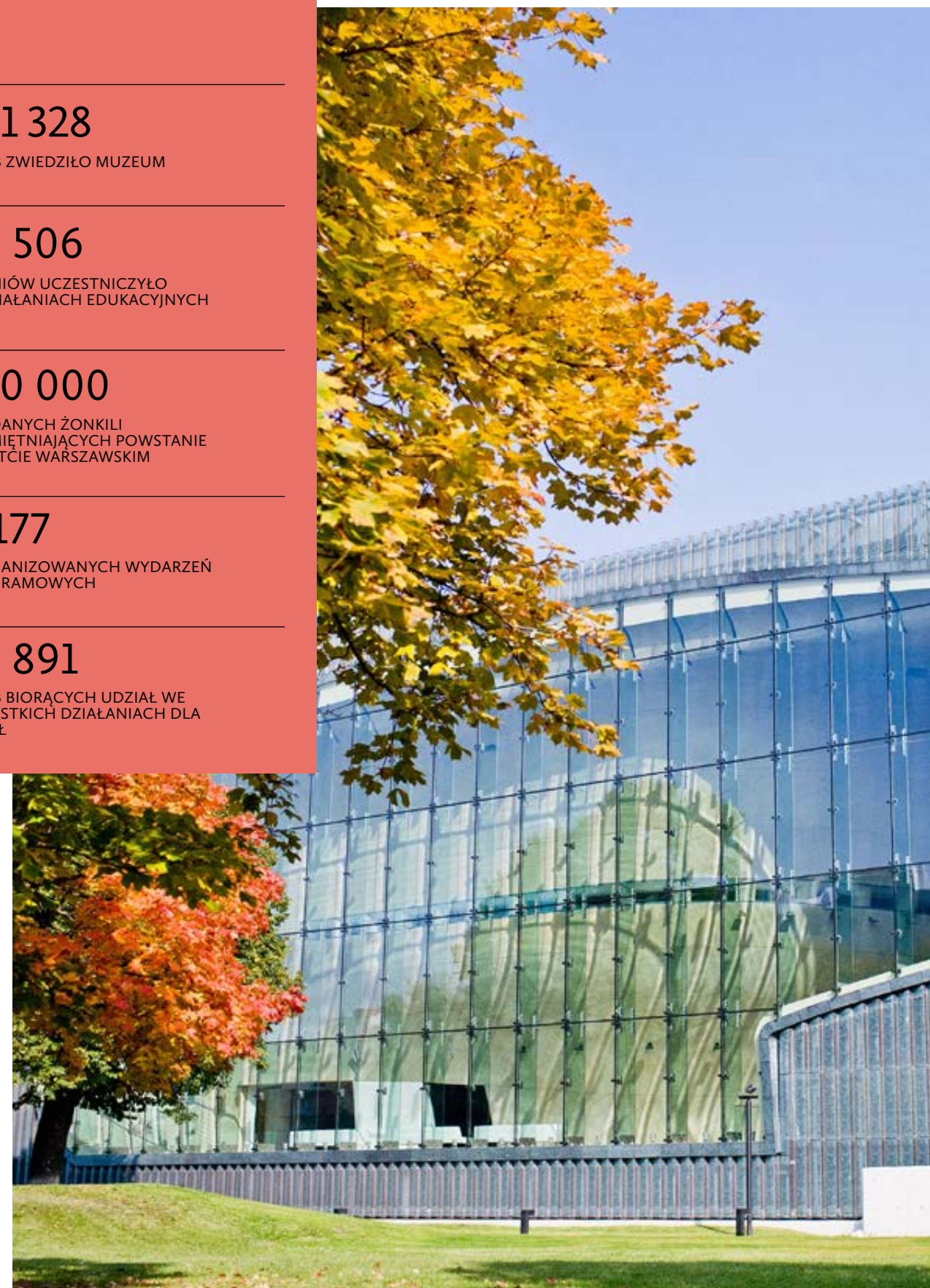
ROZDANYCH ŻONKILI
UPAMIĘTNIAJĄCYCH POWSTANIE
W GETCIE WARSZAWSKIM

5 177

ZORGANIZOWANYCH WYDARZEŃ
PROGRAMOWYCH

61 891

OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ WE
WSZYSTKICH DZIAŁANIACH DLA
SZKÓŁ

Ponad 11 lat temu otwarto wystawę stałą Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, prezentującą tysiąc lat historii Żydów w Polsce. Od tego czasu odwiedziło ją ponad trzy miliony gości z Polski i zagranicy, a Muzeum POLIN stało się jedną z najważniejszych instytucji kultury w Polsce i w Europie.

↓ Galeria „Las” na wystawie stałej w Muzeum POLIN.

WSPARCIE
STOWARZYSZENIA DLA
MUZEUM W 2025 ROKU

6 438 TYS. ZŁ

WSPARCIE STOWARZYSZENIA

14

PODPISANYCH UMÓW NA
SFINANSOWANIE PROJEKTÓW
W MUZEUM POLIN

↑ Galeria „Więzi” – ostatnia galeria wystawy stałej w Muzeum POLIN.

W 2025 roku dzięki wsparciu Stowarzyszenia powstała ostatnia część wystawy stałej – galeria „Więzi”. Jej centralnym elementem jest multimedialna instalacja prezentująca osiem krótkich filmów wyłonionych w międzynarodowym konkursie, ukazujących, jak tradycje Żydów wywodzących się z historycznych ziem Rzeczypospolitej są obecne w życiu kolejnych pokoleń emigrantów.

Za koncepcję galerii odpowiadała prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett, Główna Kuratorka wystawy stałej w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, stanowisko im. Ronalda S. Laudera.

Otwarcie galerii „Więzi” rozpoczęło wieloletni program modernizacji wystawy stałej, obejmujący aktualizację treści w oparciu o najnowsze badania oraz unowocześnienie infrastruktury technicznej i multimedialnej. Główne prace zaplanowane na lata 2025–2030 będą realizowane dzięki wsparciu pozyskanemu przez Stowarzyszenie w ramach grantu Fundacji Koret.

WYSTAWY
CZASOWE

Dzięki dofinansowaniu Stowarzyszenia Muzeum zrealizowało w 2025 roku dwie wystawy czasowe.

W związku z 80. rocznicą zakończenia II wojny światowej Muzeum przygotowało wystawę *1945. Nie koniec, nie początek*, poświęconą losom polskich Żydów i Żydówek ocalałych z Zagłady oraz ich doświadczeniom w pierwszych latach powojennych. Obok Stowarzyszenia współorganizatorem wystawy był Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma. W ciągu sześciu miesięcy prezentacji wystawy w Muzeum ekspozycję odwiedziło 95 017 zwiedzających.

W ramach wystawy była prezentowana wyjątkowa instalacja artystyczna polsko-żydowskiego artysty Marka Cecuły. Po zakończeniu ekspozycji instalacja została zakupiona do kolekcji muzealnej dzięki środkom od Stowarzyszenia.

W programie towarzyszącym znalazł się m.in. performance Adi Weinberg, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Taniec”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca. Stowarzyszenie było współorganizatorem tego wydarzenia.

W listopadzie zaprezentowano wystawę *Moc słów. O językach żydowskich*, ukazującą relacje między językiem, tradycją i kulturą żydowską w różnych regionach świata.

↑ Wystawa czasowa *1945. Nie koniec, nie początek*.

↑ Instalacja ZAAM autorstwa Marka Cecuły, prezentowana w holu Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w ramach wystawy *1945. Nie koniec, nie początek*.

DZIAŁALNOŚĆ
SPOŁECZNO-KULTURALNA

Z okazji 82. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim, jak co roku, jednym z kluczowych programów była kampania promocyjno-informacyjna akcji Żonkile. W ramach kampanii Muzeum dotarło do 1 462 784 odbiorców, w tym 450 413 osób za granicą. W działaniach edukacyjnych w szkołach i instytucjach uczestniczyły 801 742 osoby. W organizację akcji było zaangażowanych 392 wolontariuszy oraz 3237 nauczycieli i bibliotekarzy uczestniczących w webinarium edukacyjnych. Rozdystrybuowano 50 tys. papierowych żonkili oraz 157 tys. egzemplarzy żonkili dołączonych do gazet.

W październiku odbyła się 11. edycja Nagrody POLIN, której współorganizatorem jest nasze Stowarzyszenie. Laureatem został Marek Chmielewski – sołtys wsi Orla, samorządowiec zaangażowany w działalność wielu organizacji pozarządowych, aktywista w Sieci Forum Dialogu. Podczas uroczystej gali wręczono także dwa wyróżnienia. Otrzymali je Kamil Mrozowicz, zajmujący się przywracaniem pamięci o żydowskich mieszkańcach Jedwabnego, oraz Marek Kołcon, nauczyciel historii i działacz społeczny z Zamościa. Nagrodę Specjalną POLIN Kultura i Media odebrały ex aequo wydawnictwa Austeria i Czarne, a Nagrodę Specjalną Dyrektora Muzeum POLIN 2025 – Fundacja Sztetl Mszana Dolna.

↑ Zdjęcie z obchodów 82. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim w ramach kampanii społeczno-edukacyjnej akcji Żonkile.

↑ Laureat 11. edycji Nagrody POLIN, Marek Chmielewski, ze statuetką.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I PUBLIKACJE

W 2025 roku kontynuowano badania nad obrazem Żydów w polskiej kulturze, w których wyniku przygotowano raport oparty na analizie semiotycznej. Materiał badawczy o wysokiej wartości merytorycznej stanowi uzupełnienie badań z 2022 roku i umożliwia analizę trendów i zmian w postrzeganiu Żydów w Polsce po 7 października 2023 roku. Zgromadzone materiały będą wykorzystywane przy przygotowywaniu szkoleń, warsztatów i wykładów dla wybranych grup docelowych, a także jako wsparcie dla działań komunikacyjnych Muzeum. Raport wydany został w języku polskim i angielskim.

W ramach projektu Global Education Outreach Program (GEOP) Muzeum zorganizowało trzy międzynarodowe konferencje: „Nie koniec, nie początek. Odbudowa życia żydowskiego w Polsce i Europie Środkowej po drugiej wojnie światowej”, „Przeciwdziałanie zniekształcaniu informacji o Zagładzie w erze cyfrowej” oraz „Żydzi na ziemiach polskich i niemieckich: spotkania, interakcje, inspiracje”.

Wystawie 1945. Nie koniec, nie początek towarzyszyły webinary: „Amerykańscy Żydzi z pomocną dłonią do braci w Polsce. JDC w Polsce, 1914–1950” oraz „1945. Nie koniec, nie początek. Żydowskie życie w powojennej Polsce”.

Wystawie Moc słów. O językach żydowskich towarzyszył webinar „Moc słów. ABC żydowskich języków”.

Zrealizowano również Szkołę Letnią – siedmiodniowe warsztaty dla 16 doktorów i doktorantek, prowadzone przez badaczy i badaczki z Polski i z zagranicy. Program obejmował seminaria, wykłady oraz pracę warsztatową nad wybranymi zagadnieniami badawczymi.

Publikacją towarzyszącą wystawie czasowej 1945. Nie koniec, nie początek był katalog o tym samym tytule. W ramach programu GEOP ukazało się specjalne wydanie czasopisma „Studia Judaica”, poświęcone gettu łódzkiemu, przedstawiające nowe perspektywy badawcze oraz wykorzystujące nowe metody i źródła.

Opublikowano również tom pokonferencyjny Europa Środkowo-Wschodnia na rozdrożach: transnarodowe żydowskie sieci i tożsamości. Ponadto opracowano i wydano zaktualizowany katalog wystawy stałej wraz z wersją e-booka oraz dodrukowano wysoce poszukiwany katalog wystawy czasowej Frank Stella i synagogi dawnej Polski, prezentowanej w Muzeum w 2016 roku.

↑ Spotkanie w ramach Global Education Outreach Program (GEOP).

↑ Katalog wystawy czasowej Moc słów.

KOLEKCJA MUZEUM

W 2025 roku kolekcja Muzeum POLIN wzbogaciła się o wyjątkowy obraz, o którego pozyskanie starano się przez kilkanaście lat. Po niemal stu latach Panna Młoda, jedno z najpiękniejszych dzieł Maurycego Minkowskiego, wróciła z Argentyny do ojczyzny artysty i trafiła do Muzeum POLIN. Po konserwacji zostanie pokazana na wystawie stałej w galerii „Wyzwania nowoczesności (1772–1914)”, w części poświęconej przemianom żydowskich praktyk ślubnych w XIX wieku.

Maurycy Minkowski był polsko-żydowskim malarzem przełomu XIX i XX wieku, znanym z realistycznych scen z życia społeczności żydowskiej. Tworzył głównie portrety i kompozycje o silnym ładunku emocjonalnym. W listopadzie 1930 roku wyjechał z żoną do Argentyny, by przygotować wystawę swoich prac. Wkrótce po przyjeździe zginął w wypadku samochodowym, a większość jego obrazów, w tym Panna Młoda, pozostała w Argentynie. Dziś jest uznawany za jednego z ważniejszych artystów dokumentujących żydowskie doświadczenie epoki.

Obraz pozyskano od Fundación IWO z Buenos Aires, w której zbiorach znajdował się ponad 70 lat, m.in. dzięki wsparciu członka Rady Muzeum POLIN Ronalda S. Laudera oraz Stowarzyszenia, które sfinansowało transport dzieła.

↑ Obraz Maurycego Minkowskiego Panna Młoda w Muzeum POLIN.

ZMIANY W BUDYNKU MUZEUM

W ramach przyjętej strategii Muzeum POLIN, stawiającej na hasło „Zwiedzający jest najważniejszy”, Muzeum zaplanowało wiele remontów i rearanżacji wybranych przestrzeni swojej siedziby.

Dzięki wsparciu Stowarzyszenia powstał projekt budowlany konieczny do realizacji zaplanowanych zmian, obejmujących m.in. strefę wejścia na wystawę stałą oraz przestrzeń wyjścia z ekspozycji, a także przygotowano projekt wykonawczy połączenia sal konferencyjnych.

↑ Wizualizacja planowanej przebudowy przestrzeni sklepu i Centrum Informacji Historycznej.

Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma

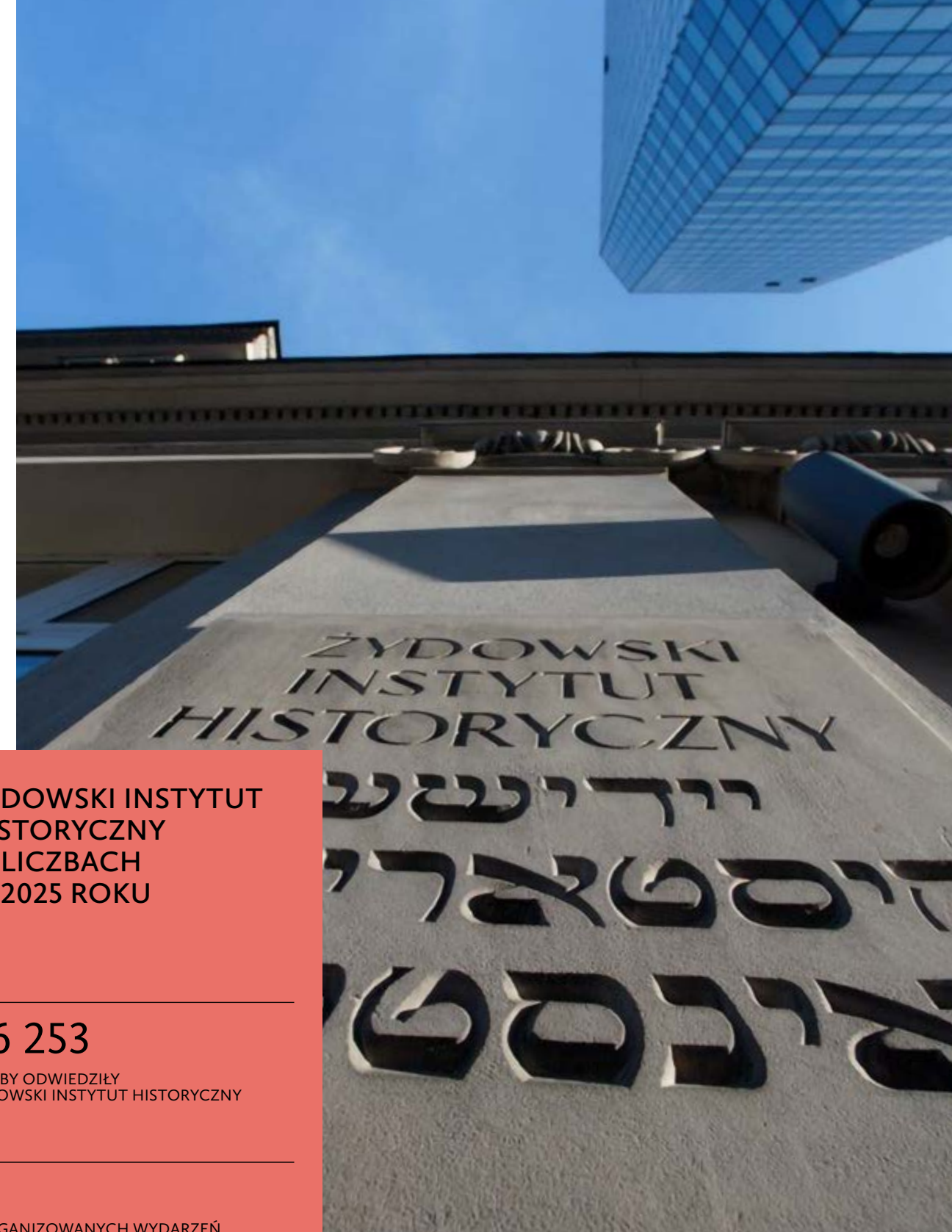
Żydowski Instytut Historyczny jest jedną z najważniejszych placówek naukowo-badawczych na świecie, zajmującą się dokumentowaniem i popularyzacją historii Żydów zamieszkujących Polskę i Europę Środkowo-Wschodnią.

Instytut to również największy w Polsce zespół naukowy zajmujący się żydowskim dziedzictwem i językiem jidysz. Członkowie poszczególnych pracowni badają i opracowują zbiory zgromadzone w archiwum, bibliotece i magazynie sztuki, które w większości należą do Stowarzyszenia.

Dzięki wieloletniemu zaangażowaniu amerykańskiej Fundacji Taube Philanthropies, Stowarzyszenie może stabilnie i konsekwentnie wspierać działalność statutową Żydowskiego Instytutu Historycznego. Partnerstwo to ma kluczowe znaczenie dla realizacji misji Instytutu. Środki przekazywane przez fundację umożliwiają prowadzenie działań, które łączą pracę naukową, opiekę nad zbiorami oraz szeroko rozumianą działalność edukacyjną i popularyzatorską.

Ważną częścią działalności Instytutu jest udostępnianie zbiorów badaczom, potomkom rodzin żydowskich oraz wszystkim osobom zainteresowanym historią i kulturą polskich Żydów.

Wsparcie Stowarzyszenia pozwala również rozwijać nowoczesne formy udostępniania zasobów i komunikacji z odbiorcami, a także dbać o zachowanie historycznej siedziby Instytutu jako ważnego miejsca pamięci i pracy badawczej.

ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY
W LICZBACH
W 2025 ROKU

36 253

OSOBY ODWIEDZIŁY
ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY

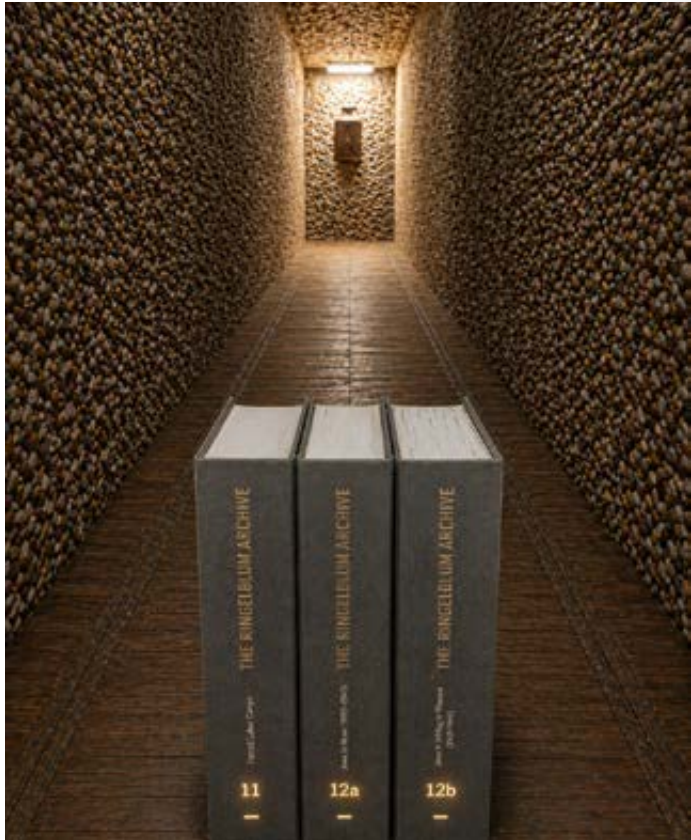
8

ZORGANIZOWANYCH WYDARZEŃ
PROGRAMOWYCH, WARSZTATÓW
EDUKACYJNYCH ITP. DZIĘKI WSPARCIU
STOWARZYSZENIA

ZBIORY

Dzięki współpracy z Instytutem, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komendą Stołeczną Policji udało się odzyskać część zbiorów utraconych na przełomie lat 80. i 90. XX wieku. Są to rzadkie druki o charakterze religijnym i naukowym, pochodzące z przełomu XIX i XX wieku, obejmujące m.in. teksty biblijne, talmudyczne oraz modlitewniki wraz z komentarzami. Odnalezione egzemplarze stanowią istotny element dziedzictwa kulturowego, dokumentują zarówno tradycję religijną, jak i historię piśmiennictwa.

W ramach prowadzonych działań odzyskano również dwie książki skradzione z Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie. Równocześnie podjęto kroki prawne zmierzające do odzyskania innych utraconych obiektów oraz uporządkowania ich statusu prawnego.

↑ Zdjęcie przedstawia dwa ostatnie tomy Archiwum Ringelbluma, opublikowane w 2025 roku: *Forced Labour Camps* i *Jewish Self-Help*.

Od 1 lipca 2025 roku Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce wspólnie z Żydowskim Instytutem Historycznym im. Emanuela Ringelbluma prowadzi skontrum zbiorów. Jest to pierwszy kompleksowy przegląd zbiorów od czasu wyodrębnienia Instytutu ze Stowarzyszenia w 1994 roku. W pierwszej kolejności jest sprawdzana kolekcja archiwum, obejmująca największy w Polsce zbiór dokumentów dotyczących historii polskich Żydów od XVI do XX wieku. Do końca roku udało się skontrolować 12 711 jednostek archiwalnych w 66 zespołach i kolekcjach, co łącznie daje 151,78 metra bieżących akt. W trakcie skontrum akta są sprawdzane pod kątem zgodności ze stanem inwentarzowym, a także jest oceniany stan zachowania dokumentów wchodzących w ich skład.

↑ Fotografia odnalezionych egzemplarzy.

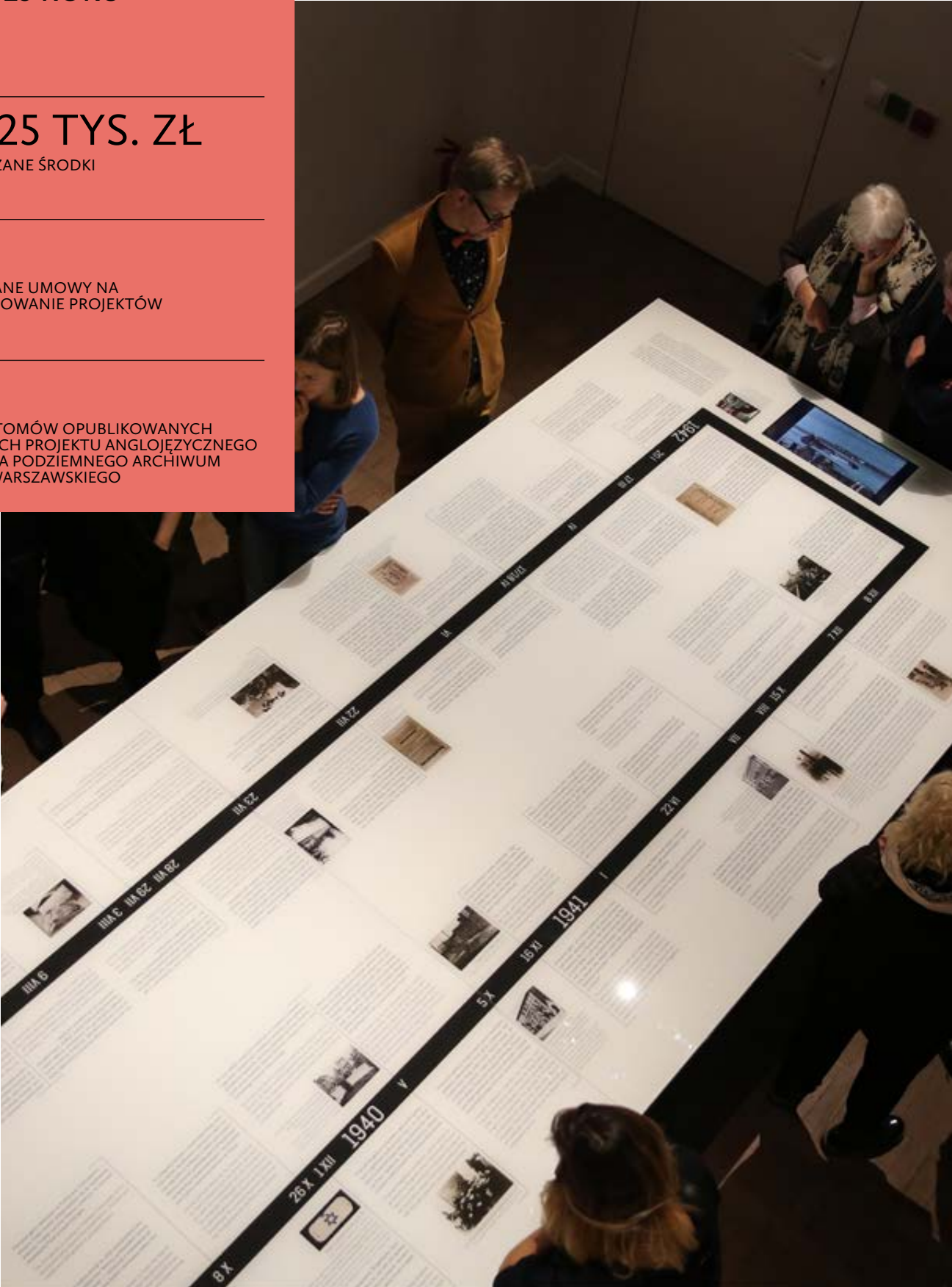
WSPARCIE STOWARZYSZENIA DLA ŻIH W 2025 ROKU

8 425 TYS. ZŁ
PRZEKAZANE ŚRODKI

3
PODPISANE UMOWY NA SFINANSOWANIE PROJEKTÓW

2
LICZBA TOMÓW OPUBLIKOWANYCH W RAMACH PROJEKTU ANGLOJĘZycznego WYDANIA PODZIEMNEGO ARCHIWUM GETTA WARSZAWSKIEGO

↓ Część ekspozycji wystawy stałej w Żydowskim Instytucie Historycznym im. Emanuela Ringelbluma.

ARCHIWUM RINGELBLUMA

W 2025 roku w siedzibie Johannesburg Holocaust and Genocide Centre w RPA została zaprezentowana wystawa *More Important Than Life: The Underground Archive of the Warsaw Ghetto*. Była to kolejna odsłona ekspozycji przygotowanej w 2023 roku dla NS Docu Center w Monachium, a prezentowanej następnie w Melbourne Holocaust Museum. Po zakończeniu ekspozycji w Johannesburgu zostanie zaprezentowana w muzeach w Durbanie i Kapsztadzie. Ekspozycja koncentruje się na działalności Emanuela Ringelbluma, grupy Oneg Szabat oraz stworzonego przez nich Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego. Kuratorem wystawy był Piotr Rypson.

W 2025 roku zakończono prace wydawnicze realizowane w ramach wieloletniego projektu publikacji dokumentów z Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego. Projekt był prowadzony zgodnie z przyjętym harmonogramem na lata 2019–2025, który zakładał opracowanie i wydanie drukiem 10 tomów źródeł archiwalnych.

W latach poprzednich wydano osiem tomów, a w 2025 roku ukazały się dwa ostatnie: *Forced Labour Camps* i *Jewish Self-Help*. Ich publikacja zamknęła cały cykl wydawniczy, stanowiący ważny wkład w udostępnianie i upowszechnianie dokumentów z Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego.

↑ Wystawa czasowa o Archiwum Ringelbluma prezentowana w RPA.

DIGITALIZACJA

W Żydowskim Instytucie Historycznym są prowadzone prace nad digitalizacją zbiorów Instytutu oraz Stowarzyszenia. Jej celem jest stopniowe upublicznianie w formie cyfrowej jak największej części kolekcji Instytutu, tak by zgromadzone materiały mogły być dostępne dla badaczy i odbiorców na całym świecie. Docelowo platforma ta ma stać się ważnym narzędziem pracy dla historyków, genealogów oraz wszystkich osób zainteresowanych historią i kulturą Żydów w Polsce.

W 2025 roku Dział Digitalizacji wykonał 123 814 skany (samiych skanów materiałów archiwalnych wykonano 113 764). Udostępniono 3220 obiektów w Centralnej Bibliotece Judaistycznej i portalu Delet. Wykonano 11 613 zdjęć. Zdigitalizowano m.in. pamiątki historyczne, archiwa, materiały biblioteczne oraz fotografie, sukcesywnie poszerzając zakres zbiorów dostępnych w formie cyfrowej.

↑ Dokumentacja procesu digitalizacji prowadzonej w Żydowskim Instytucie Historycznym im. Emanuela Ringelbluma.

EDUKACJA

Akademia Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma była skierowana do osób, które w swojej pracy dydaktycznej podejmują zagadnienia związane z historią, kulturą i religią polskich Żydów. Podczas wydarzenia uczestnicy i uczestniczki mieli okazję zapoznać się z wystawami i zbiorami Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz jego ofertą edukacyjną, wysłuchać wykładów uznanych specjalistów i specjalistek, wziąć udział w warsztatach i innych zajęciach.

↑ Akademia Zimowa 2025 organizowana przez Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma.

GENEALOGIA

Dział Genealogii Żydowskiego Instytutu Historycznego zajmuje się udzielaniem informacji osobom poszukującym wiedzy o historii swoich rodzin i przodków pochodzenia żydowskiego. Pracownicy działu prowadzą kwerendy w zbiorach archiwalnych Instytutu, analizując dokumenty, fotografie oraz inne materiały źródłowe.

Zapytania kierowane do działu pochodzą zarówno z Polski, jak i z zagranicy – od potomków rodzin żydowskich oraz badaczy. Dział Genealogii odgrywa ważną rolę w udostępnianiu zasobów Instytutu oraz w przywracaniu pamięci o losach żydowskich rodzin związanych z historią Polski.

W 2025 roku Dział Genealogii odpowiedział na 2542 zapytania, prowadząc w ich ramach kwerendy i badania genealogiczne dotyczące historii rodzin oraz poszukiwań przodków.

↑ Zdigitalizowana fotografia genealogiczna.

Program Grantowy Stowarzyszenia

Program Grantowy Stowarzyszenia jest najstarszym w Polsce programem cyklicznie wspierającym lokalnych aktywistów działających na rzecz zachowania pamięci o historii i kulturze Żydów oraz ochrony ich dziedzictwa. Lokalne działania – nawet o niewielkiej skali – przynoszą trwałe i znaczące efekty.

„Mamy wokół siebie ludzi, którzy są dla nas wzorem. To ci, którzy często samotnie i bez wsparcia dużych organizacji dbają o to, by w małych, lokalnych społecznościach nie zginęła pamięć o żydowskich sąsiadach. Wspieramy ich i jesteśmy wdzięczni”.

JOANNA FIKUS

Przewodnicząca Komisji Grantowej
im. Jana Jagielskiego

PROGRAM GRANTOWY W LICZBACH W 2025 ROKU

400 TYS. ZŁ

ŁĄCZNA KWOTA WSPARCIA
PRZEKAZANA GRANTOBIORCOM

42

WSPARTE PROJEKTY

13 LAT

TRWANIA PROGRAMU GRANTOWEGO

352

WSPARTE PROJEKTY
OD 2013 ROKU

↑ Dni Kultury Żydowskiej „Mimo wszystko szalom!”
– II edycja, Fundacja EDM w Orli.

DZIAŁANIA
EDUKACYJNE

Wśród wspartych w 2025 roku projektów nie zabrakło inicjatyw edukacyjnych. Projekty były kierowane do różnych grup odbiorców i łączyły działania edukacyjne, wydarzenia artystyczne i inicjatywy popularyzatorskie.

Wśród realizowanych inicjatyw znalazł się projekt „Ponidziański sztetl. Śladami społeczności żydowskiej na Ponidziu”, łączący działania edukacyjne i turystyczne. Obejmował inwentaryzację obiektów, warsztaty, prelekcje oraz opracowanie materiałów promocyjnych. Efektem było stworzenie odznaki krajoznawczej z systemem jej zdobywania. Projekt ma charakter długofalowy i wspiera rozwój świadomości dziedzictwa oraz turystyki kulturowej.

Dni Dziedzictwa Serockich Żydów to cykl wydarzeń edukacyjno-kulturalnych przybliżających historię i kulturę żydowską mieszkańcom. W programie znalazły się spacer, warsztaty, wykłady i spotkania międzypokoleniowe. Ważnym elementem było spotkanie z potomkami serockich Żydów. Projekt wzmacniał świadomość historyczną i budował dialog między społecznościami.

Program „Ślady pamięci – młodzież Lublina odkrywa żydowskie dziedzictwo” był rocznym cyklem działań dla młodzieży. Obejmował warsztaty, spacer edukacyjny i spotkania z mieszkańcami. Uczestnicy stworzyli „mapę pamięci” oraz działania twórcze. Projekt rozwijał wiedzę, wrażliwość społeczną i przeciwdziałał stereotypom.

↑ Projekt „Kamienie wołać będą – to miejsce to cmentarz!”, realizowany przez Fundację Przyjaciele i Rodziny Żydowskie Miasta Kutna we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Kutnie.

↑ Festiwal „Spotkania z kulturą żydowską”, realizowany przez Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza dzięki wsparciu Stowarzyszenia.

OCHRONA CMENTARZY
I MIEJSC PAMIĘCI

Oznakowanie i zabezpieczanie cmentarzy żydowskich, miejsc pochówków z okresu II wojny światowej oraz domów przedpogrzebowych pozostaje ważnym priorytetem dla Komisji Grantowej.

W 2025 roku granty otrzymały m.in. Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, która zrealizowała w Szczuczynie projekt upamiętniający miejscowy cmentarz żydowski przez ustawienie dwóch dwujęzycznych tablic informacyjnych poświęconych wydarzeniom pogromu i jego ofiarom.

Z kolei Miejskie Centrum Kultury – Muzeum Ziemi Czarnkowskiej w Czarnkowie przeprowadziło drugi etap projektu „Ocalić od zapomnienia żydowski dom przedpogrzebowy”, obejmujący m.in. inwentaryzację budynku, przygotowanie projektu remontu dachu oraz dokumentację i tłumaczenie inskrypcji na macewach.

Te i pozostałe wsparte działania przyczyniły się do ochrony materialnych śladów obecności społeczności żydowskiej oraz do przywracania pamięci o lokalnym dziedzictwie.

↑ Realizacja projektu „Oczyszczenie macew oraz uporządkowanie zieleni nowego cmentarza żydowskiego w Chmielniku – Chmielnickie Centrum Kultury”.

PROJEKTY KULTURALNE
I WYSTAWIENNICZE

W 2025 roku dofinansowaliśmy kilka projektów artystycznych i wystawienniczych popularyzujących kulturę żydowską oraz wspierających dialog międzykulturowy. Obejmowały one wydarzenia muzyczne, wystawy oraz działania edukacyjne i multimedialne.

Wśród ważniejszych inicjatyw znalazły się m.in. jubileuszowa 10. edycja Festiwalu WarszeMuzik, przywracającego pamięć o przedwojennym życiu muzycznym Warszawy, oraz Pardes Festival, łączący muzykę, literaturę i refleksję nad dziedzictwem kultury żydowskiej.

↑ Dni Kultury Żydowskiej „Ocalić od zapomnienia”, III edycja projektu mającego na celu upamiętnianie gminy żydowskiej w Wąlczu.

PROJEKTY CYFROWE
I MULTIMEDIALNE

W 2025 roku intensywnie rozwijano cyfrowe formy dokumentowania i udostępniania dziedzictwa. Dzięki grantom Stowarzyszenia powstały filmy, strony internetowe, e-booki, audioprzewodniki i bazy danych. Zrealizowano m.in. film *Żydzi w Koszalinie – ocalić od zapomnienia*, wydarzenie filmowe „Dekady 1945–2013” w ramach Kamery Dawida, projekt „Libermanowie z Krzywówólki”, e-book *Co skrywa „Końskie Cajtung”?*, audioprzewodnik *Spacer po jesziwie* oraz „Bazę danych ofiar Treblinki – etap IV”. Powstał także film edukacyjny *Pabianice – miasto Aliny Szapocznikow* wraz z materiałami dydaktycznymi. Oprócz tego jest tworzona dwujęzyczna strona internetowa dotycząca historii Żydów z Przysuchy.

↑ Projekt „Pabianice – miasto Aliny Szapocznikow”, realizowany przez Stowarzyszenie Pabianicki Sztetl.

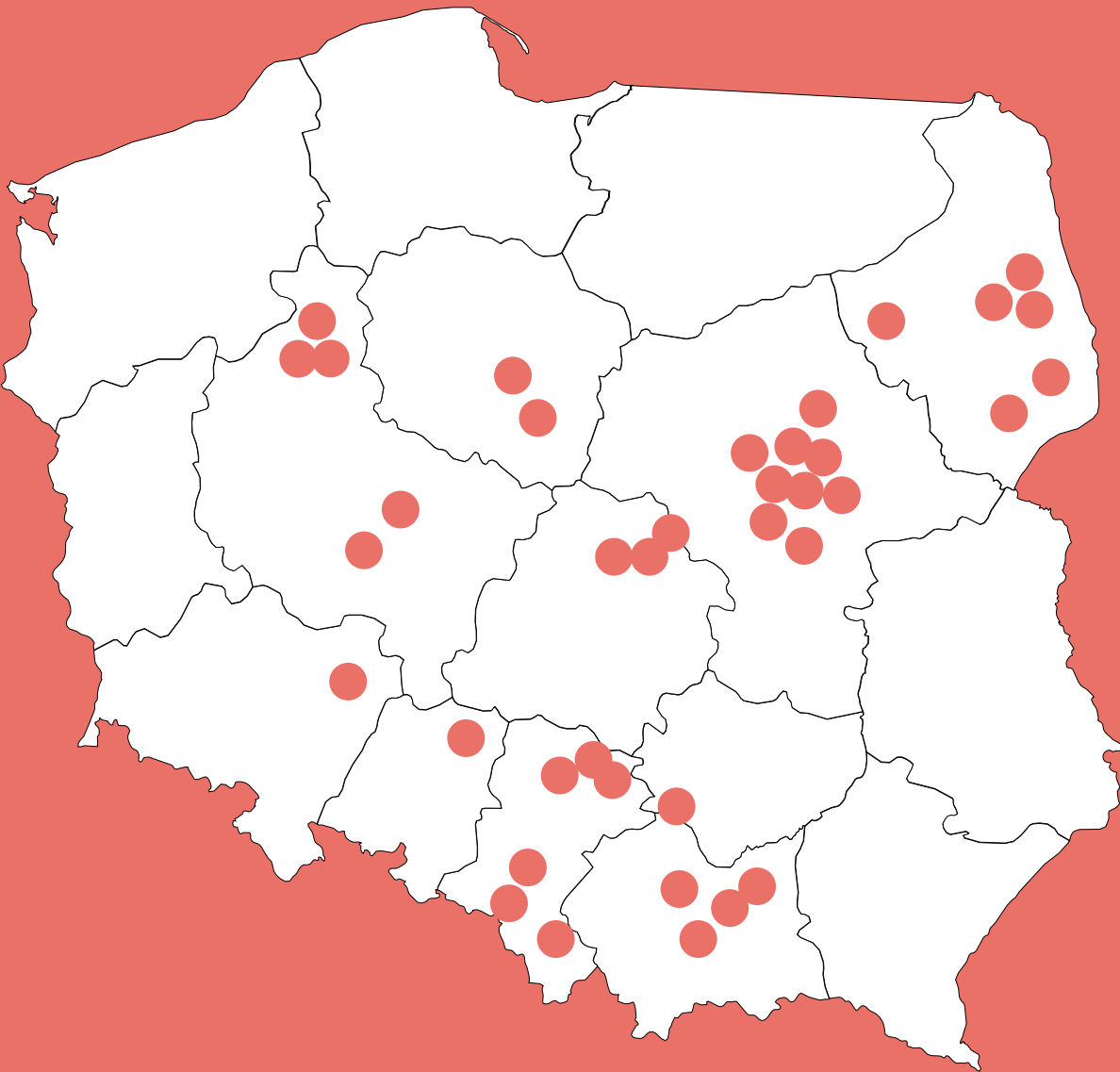

↑ Publikacja została wydana przez Fundację Zikaron nakładem wydawnictwa Austeria.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W ramach wspartych działań wydawniczych zrealizowano m.in. projekt „Karty pamięci żydowskiej Mszany Dolnej”, obejmujący renowację, tłumaczenia i opracowanie odnalezionych dokumentów i modlitewników, publikację *Księgi Pamięci Żydów Wołomińskich* Fundacji Zikron oraz polskie wydanie i opracowanie gazety „Konsker Cajtung” (wydawanej w języku jidysz w Końskich) przez Stowarzyszenie Centrum Tożsamości i Dziedzictwa Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

W 2025 roku spośród 115 zgłoszonych wniosków Komisja Grantowa zdecydowała o przyznaniu dofinansowania 42 projektom na łączną kwotę 400 tysięcy złotych.

WIĘCEJ INFORMACJI NA STRONIE INTERNETOWEJ:
WWW.SZIH.ORG.PL

PROGRAM GRANTOWY – LISTA PROJEKTÓW 2025

Edycja jesienna		Edycja wiosenna	
1.	Białostocki Ośrodek Kultury – prace konserwatorskie przy nagrobku Sory (Sary) Zamenhof	1.	Festiwal „Kamera Dawida” – wydarzenie specjalne
2.	Biblioteka – Centrum Kultury w Kleczewie – „W tyglu dwóch kultur...”	2.	Fundacja Przyjaciele i Rodziny Żydowskie Miasta Kutna – „Kamienie wołać będą...”
3.	Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku – Dni Dziedzictwa Serockich Żydów	3.	Fundacja Atid – Limud Warsze 2025
4.	Fundacja im. prof. Mojżesza Schorra – cykl podcastów	4.	Fundacja Formy Wspólne – cykl wydarzeń
5.	Fundacja Lokalna Akcja Specjalna – „Grodziski zabytek...”	5.	Fundacja Mykwa – „Żydowskie Piaseczno...”
6.	Fundacja Nobiscum – „Dla was, niezapomnianych...”	6.	Fundacja Ner Tamid – „Wieczne światło...”
7.	Fundacja Ochrony Pamięci Obozu Zagłady w Treblince – baza danych ofiar	7.	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego – tablice w Szczuczynie
8.	Fundacja Strefa Dorastania – „Ślady pamięci...”	8.	Fundacja Spichlerz Kultury – Pardes Festival
9.	Fundacja Sztetl Mszana Dolna – „Karty pamięci...”	9.	Fundacja Zikaron – księga pamięci Wołomina
10.	Fundacja Życie Żydowskie – „Rozmowa...”	10.	Gminne Centrum Kultury w Wojsławicach – „Duchowość pogranicza”
11.	Fundacja Żydoteka – cykl spotkań	11.	Miejskie Centrum Kultury w Czarnkowie – „Ocalić od zapomnienia...”
12.	Fundacja Żydowski Lublin – „Spacer po jesiwiu”	12.	Muzeum Ziemi Chełmskiej – festiwal
13.	Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcinity – „Odkrywamy przeszłość...”	13.	OSP w Krzywówce – „Liebermanowie...”
14.	Muzeum Regionalne w Pińczowie – „Śladami kultury żydowskiej...”	14.	PTTK Busko-Zdrój – „Poniedziałki szteti”
15.	Muzeum Saturn w Czeladzi – spacerownik	15.	Stowarzyszenie Centrum Tożsamości i Dziedzictwa SOP – „Końskie Cajtung”
16.	Oto Fundacja – Festiwal WarszeMuzik	16.	Stowarzyszenie Doliny Neru – „Lutomierski szteti”
17.	Polskie Towarzystwo Historyczne (Łomża) – tłumaczenie księgi pamięci	17.	Stowarzyszenie im. Ireneusza Ślipka – „D’vort...”
18.	Stowarzyszenie Pabianicki Sztetl – „Pabianice...”	18.	Stowarzyszenie Jewish Przysucha – „Historia Żydów...”
19.	Stowarzyszenie Sądecki Sztetl – upamiętnienie miejsca egzekucji	19.	Stowarzyszenie Nowa Kultura i Edukacja – festiwal
		20.	Teatr Propozycji Dialog – film dokumentalny
		21.	Warszawskie Towarzystwo Sceniczne – festiwal muzyki
		22.	Zespół Placówek Oświatowych nr 2 w Białymstoku – „Obraz z historią w tle”
		23.	Żydowski Instytut Sztuki – podcast „Sztikelech”

PIERWSZA EDYCJA NAGRODY
IM. MARKA EDELMANA

Inicjatywa powołania specjalnej nagrody zrodziła się z potrzeby wyróżnienia osób lub organizacji, które aktywnie działają na polu przeciwdziałania antysemityzmowi w Polsce. Za patrona nagrody obrano Marka Edelmana (1919–2009), lekarza, społecznika, polityka, jednego z przywódców powstania w getcie warszawskim i uczestnika powstania warszawskiego.

Nagroda jest wspólnym przedsięwzięciem naszego Stowarzyszenia, Stowarzyszenia Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej oraz jej Fundatorów – Tomka Ulatowskiego i Andrzeja Rojka. Wyróżnienie to jest przyznawane corocznie przez kapitułę złożoną z autorytetów świata nauki, prawa i życia publicznego.

Pierwszym laureatem nagrody został prof. Michał Bilewicz – psycholog społeczny i polityczny, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, od blisko dwóch dekad badający mechanizmy uprzedzeń, pamięci zbiorowej, traumy i pojednania. Obok statuetki laureat otrzymał także nagrodę finansową.

↑ Laureat Nagrody im. Marka Edelmana, Michał Bilewicz, oraz Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Piotr Wiślicki Wiślicki.

„Dzisiaj antysemityzm też jest w Polsce obecny, ale ponieważ już prawie nie ma Żydów, to jest on sprawą Polaków, sprawą tego, jak Polacy zachowują się wobec siebie, jakie postawy prezentują”.

Marek Edelman

↑ Nagroda im. Marka Edelmana zaprojektowana przez Hannę Jelonek.

↑ Przedstawiciele organizatorów i laureaci podczas ceremonii wręczenia medali oraz Nagrody im. Marka Edelmana w Muzeum POLIN, maj 2025.

MEDALE
POWSTANIE W GETCIE
WARSZAWSKIM

15 maja 2025 roku, w przeddzień 82. rocznicy wysadzenia Wielkiej Synagogi na Tłomackiem – symbolicznego końca powstania w getcie warszawskim – spotkaliśmy się w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, by uhonorować osoby zasłużone dla pamięci o historii Żydów w czasie II wojny światowej i Zagłady, dialogu polsko-żydowskiego, upamiętnienia historii i kultury polskich Żydów, a także osoby przeciwdziałające antysemityzmowi, nacjonalizmowi, homofobii oraz innym negatywnym postawom wobec mniejszości.

- **dr Edyta Gawron** – historyczka, wykładowczyni, prezeska Fundacji Żydowskie Muzeum Galicja, od lat zaangażowana w badania i popularyzację wiedzy o historii polskich Żydów.

- **Jakub Łysiak** – działacz społeczny, aktywnie wspiera ofiary wojny w Ukrainie, angażuje się w edukację na temat obecności i historii Żydów w Polsce.
- **dr Jolanta Kawa** – romanistka, publicystka, doktor nauk społecznych i wykładowczyni specjalizująca się w historii francuskiego nacjonalizmu i antysemityzmu, prezeska Fundacji Centrum im. prof. Bronisława Geremka.
- **dr Mirosław Tryczyk** – historyk, filozof i publicysta, autor przełomowych publikacji o pogromach i zbiorowej niepamięci, nieustannie podejmuje temat polsko-żydowskich relacji i trudnej prawdy historycznej.
- **Bartosz Wieliński** – dziennikarz, zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”, swoją nieustępliwą postawą w walce z mową nienawiści i ksenofobią udowadnia, jak ważna jest rola mediów w obronie wartości demokratycznych.

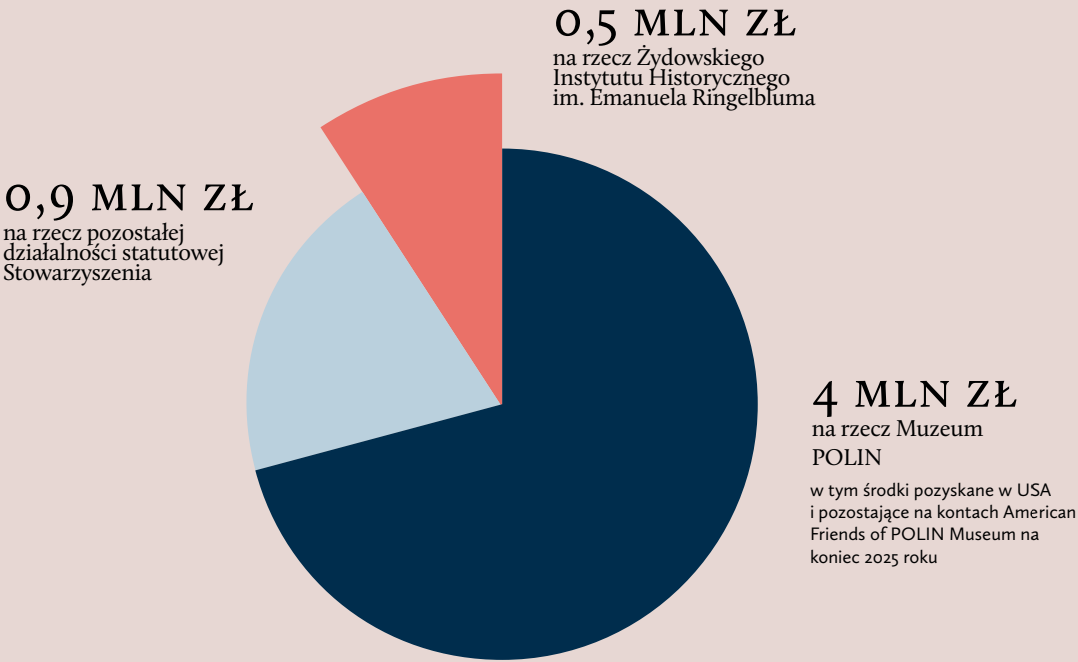
↑ Tad Taube (1931–2025).

Część II

Fundraising i finanse

01. Fundraising

POZYSKANE FUNDUSZE W 2025 ROKU

←
Galeria „Więzi”
– ostatnia galeria
wystawy stałej
w Muzeum POLIN.

↑ Otwarcie galerii „Więzi” – dziewiątej, ostatniej części wystawy stałej Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

WIELOLETNI GRANT FUNDACJI KORET

Fundacja Koret, Znamienity Darczyńca Muzeum POLIN, wsparła wieloletni program rozwoju i unowocześnienia muzealnej wystawy stałej. Grant w wysokości dwóch milionów dolarów zostanie zrealizowany w latach 2025–2030 i umożliwi Muzeum wprowadzenie wielu zmian na wystawie, w tym unowocześnienie multimedialnych, opracowanie nowych ścieżek zwiedzania oraz dodanie nowych treści. Dotacja wesprze także promocję oraz działania programowe wokół wystawy oraz rozwój oferty dostępnych audioprzewodników.

W podziękowaniu za wieloletnie zaangażowanie oraz najnowszy grant Muzeum postanowiło uhonorować Fundację Koret, dedykując jej najnowszą galerię wystawy – „Więzi”, otwartą w czerwcu tego roku m.in. dzięki wspomnianemu grantowi.

Fundacja Koret z siedzibą w San Francisco jest prywatną organizacją filantropijną, która wspiera grupy promujące region Zatoki San Francisco oraz inicjatywy kulturalne i edukacyjne w Izraelu i Polsce. Fundacja przeznacza swoje środki na dwa główne cele: promowanie spójności i tożsamości społeczności żydowskiej na świecie oraz umacnianie lokalnych organizacji w rejonie zatoki San Francisco.

DARCZYŃCY
GALERII „WIĘZI”

Ostatni rozdział wystawy stałej – galeria „Więzi” – umożliwia poznanie historii dzieci i wnuków polskich Żydów, którzy mieszkają w Nowym Jorku, São Paulo czy Melbourne. Prace nad tą przestrzenią trwały przez ponad 10 lat, a jej realizacja była możliwa dzięki wsparciu naszych zaangażowanych darczyńców z USA i Australii. Stowarzyszenie przekazało Muzeum przeszło 5,8 mln zł na realizację tego projektu pozyskane od kilkunastu darczyńców. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni za zaufanie i wsparcie.

Darczyńcy, którzy wsparli powstanie galerii „Więzi”: Ronald S. Lauder, Taube Philanthropies, Fundacja Koret, The Friend Family Foundation, Eric A. Benhamou, John i Jill Freidenrich, Stuart i Josie Shiff, Cathy i Jim Koshlan, Franklin i Catherine Johnson, Roselyne Chroman Swig, Victor Smorgon Charitable Foundation.

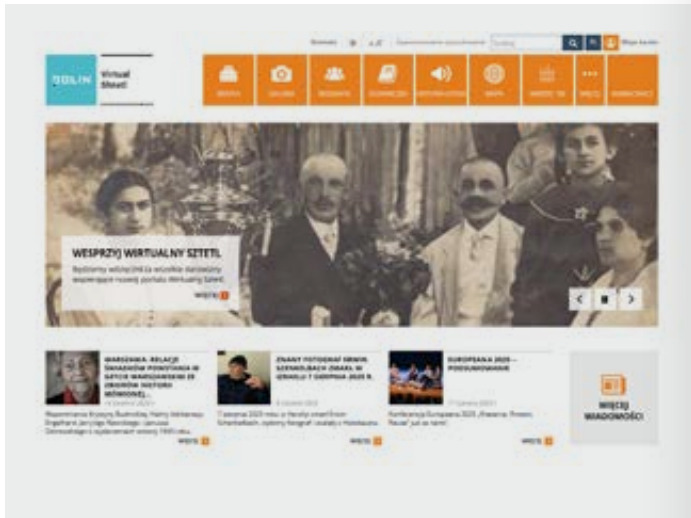
NOWE PARTNERSTWO
Z BLAVATNIK FAMILY FOUNDATION

Wirtualny Sztetl – portal Muzeum POLIN, uruchomiony w 2009 roku – jest największym internetowym źródłem informacji o historii i kulturze polskich Żydów. Jego sercem są szczegółowe opisy ponad 1400 społeczności żydowskich w granicach dzisiejszej Polski, Białorusi, Ukrainy, Litwy, Łotwy i Rosji (obwodu królewieckiego). Rocznie portal odnotowuje ponad milion bezpośrednich odsłon z Polski, Stanów Zjednoczonych, Niemiec i Izraela, a także innych krajów.

Dwuletni grant Blavatnik Family Foundation umożliwi Muzeum POLIN poprawę jakości treści portalu i dostosowanie jego oprogramowania do współczesnych potrzeb. Fundacja Rodziny Blavatników, założona przez Sir Leonarda Blavatnika, jest prywatną fundacją z siedzibą w Nowym Jorku. Wspiera instytucje edukacyjne, naukowe, kulturalne i charytatywne na całym świecie.

↑ Przestrzeń galerii „Więzi” jest ozdobiona instalacją składającą się z 613 miniaturowych budynków, reprezentujących domy, które Żydzi stworzyli w różnych miejscach na świecie.

↑ Zdjęcie ukazujące portal Wirtualny Sztetl.

KAMPANIA FUNDRAISINGOWA NA RZECZ
FUNDUSZU NIEOBOJETNYCH IM. MARIANA TURSKIEGO

W lutym 2025 roku Stowarzyszenie wraz z rodziną Mariana Turskiego powołało do życia Fundusz Nieobojetnych im. Mariana Turskiego, inspirowane się XI przykazaniem: „Nie bądź obojętny”. Misją funduszu jest wspieranie organizacji i projektów przeciwdziałających dyskryminacji w Polsce.

Wraz z powołaniem rozpoczęliśmy dedykowaną kampanię fundraisingową skierowaną zarówno do szerokiego grona osób znających Mariana Turskiego, jak i darczyńców strategicznych oraz instytucji, którym bliskie było przesłanie patrona naszej inicjatywy. W czerwcu zaprosiliśmy przyjaciół, darczyńców i potencjalnych darczyńców funduszu na specjalną kolację poświęconą misji funduszu.

Celem kampanii jest zebranie środków, które umożliwią sfinansowanie dorocznego konkursu grantowego Funduszu Nieobojetnych. W ramach kampanii powstały specjalne materiały, identyfikacja wizualna projektu oraz zasady honorowania darczyńców. Rozpoczęliśmy także prace nad stroną internetową funduszu, której inauguracja jest zaplanowana na dzień ogłoszenia pierwszego konkursu, w lutym 2026 roku.

W 2025 roku zebraliśmy około 730 tys. zł w darowiznach i zadeklarowanych zobowiązaniach, które umożliwią organizację pierwszego konkursu w 2026 roku oraz kontynuację działań fundraisingowych.

↑ Inauguracja w Muzeum POLIN muralu przedstawiającego Mariana Turskiego autorstwa Wilhelma Sasnała.

↑ Kolacja dedykowana Funduszowi Nieobojetnych im. Mariana Turskiego i jego misji. Czerwiec 2025.

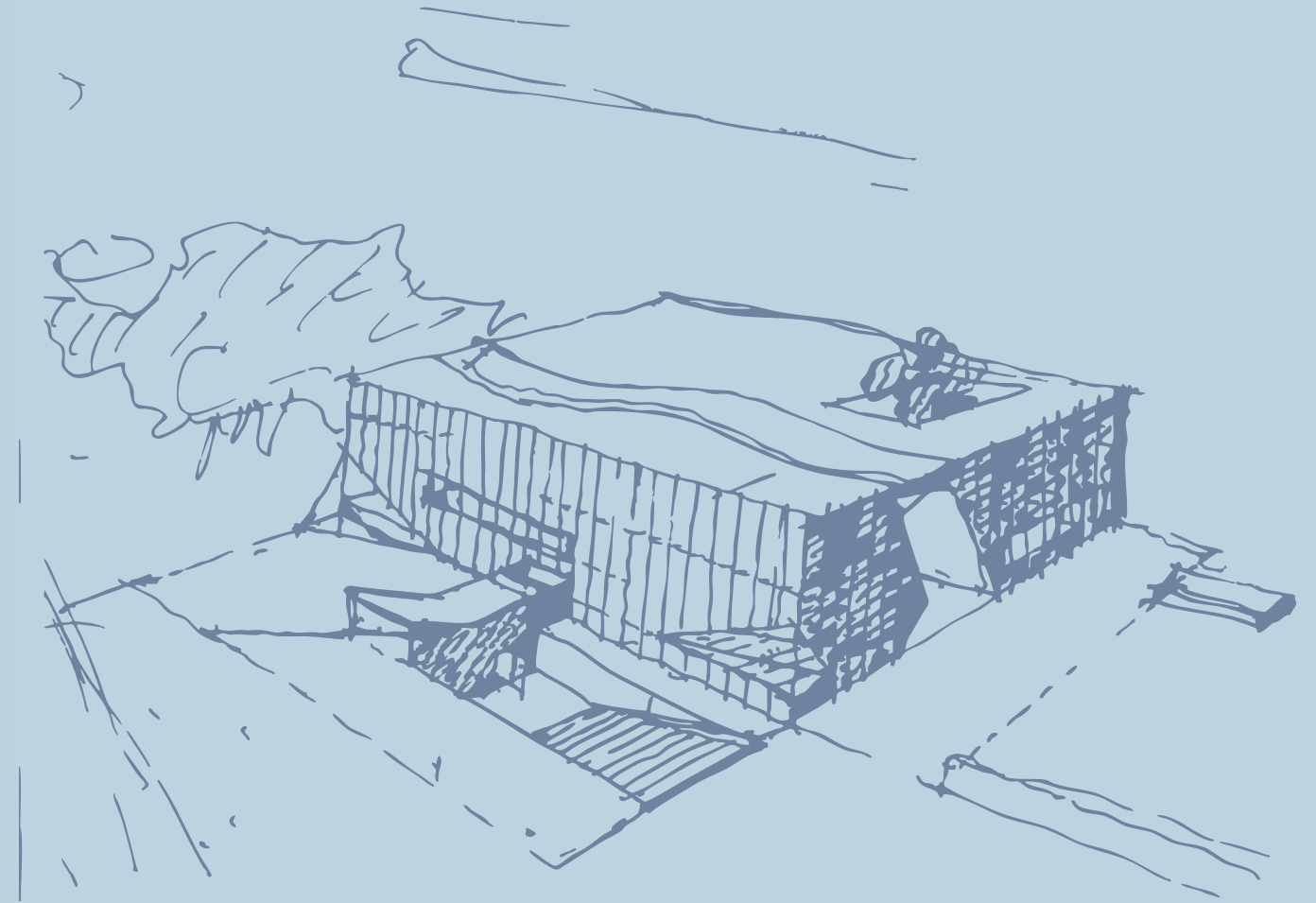
ŻEGNAMY TADA TAUBE
– JEDNEGO Z DARCYŃCÓW
ZAŁOŻYCIELI MUZEUM POLIN

↑ Tad Taube.

„Wpływ Tada na odnowę życia żydowskiego w Polsce jest widoczny zarówno w jego rodzinnym Krakowie, Warszawie i we Wrocławiu, jak i w całej Polsce. Tad nie tylko uczestniczył w tym procesie – w kluczowym momencie był jednym z jego liderów”.

Piotr Wiślicki,
Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia

We wrześniu 2025 roku z wielkim bólem pożegnaliśmy naszego wspaniałego przyjaciela Thaddeusa „Tada” Taube – urodzonego w 1931 roku w Krakowie amerykańskiego biznesmena i filantropa, jednego z trzech Darczyńców Założycieli Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, członka Rady Darczyńców Stowarzyszenia, darczyńcę Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz niezliczonych instytucji, projektów i inicjatyw w Polsce, Stanach Zjednoczonych i Izraelu.

Tad Taube tuż przed II wojną światową wyemigrował z rodziną do USA. Był założycielem firmy inwestycyjnej Woodmont Companies. W latach 1973–1979 kierował Koracorp Industries do momentu jej połączenia z Levi Strauss.

Osiągnąwszy sukces biznesowy, założył i był wieloletnim prezesem Taube Philanthropies (obejmującej Taube Family Foundation oraz Taube Foundation for Jewish Life and Culture), wieloletnim prezydentem Koret Foundation.

Jego fundacja pozyskała dla Muzeum największe wsparcie finansowe podczas kampanii założycielskiej prowadzonej w latach 1993–2014.

Odnaczony w 2004 roku Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP, w 2007 roku został Konsulem Honorowym RP w Kalifornii, a magazyn „Forward” zaliczył go do 50 najbardziej wpływowych Żydów w USA. Z jego inicjatywy w 2009 roku Kraków i San Francisco zostały miastami partnerskimi. Od 2017 roku został patronem Katedry Judaistyki Uniwersytetu Wrocławskiego, w 2018 – doktorem honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

ŻEGNAMY DARCYŃCÓW MUZEUM POLIN:
SUSAN SILLS

↑ Susan Sills.

W 2025 roku pożegnaliśmy Susan Sills, która wraz z rodziną oraz Sills Family Foundation wspierała od lat misję Muzeum POLIN. Susan była niezwykle artystką, której prace znajdują się w kolekcjach w Stanach Zjednoczonych i Japonii. Przez lata angażowała się we wsparcie Brooklyn Museum. Mimo odległości dzielącej Warszawę i Nowy Jork, gdzie mieszkała z mężem Larrym, zawsze czuliśmy jej ciepło i wsparcie. Ze wzruszeniem wspominamy kolację z Marianem Turskim w pięknym domu Państwa Sills, a przy każdym spotkaniu z Susan, czy to w Nowym Jorku, czy w Warszawie, doświadczaliśmy jej niezwykle życzliwości.

LISTA DARCYŃCÓW
MUZEUM POLIN W 2025 ROKU

WSPARCIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH WSPÓLNIE Z MUZEUM POLIN	
DARCYŃCA	WSPIERAJĄCY
Jankilevitsch Foundation	Blavatnik Family Foundation
	David Berg Foundation
WSPÓŁTWÓRCY	DESA Unicum
Fundacja Koret	Libitzky Family Foundation
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
PARTNERZY	Sills Family Foundation
Małgorzata i Andrzej Rojkowie z rodziną	
Conference on Material Claims Against Germany	PRZYJACIELE
Federalne Ministerstwo Finansów Niemiec	anonimowy darczyńca
	Wiktor Askanas i Ewa Masny-Askanas
	Fundacja Odette i Nimroda S. Ariavów
	Fundacja Preservation of the History of the Jewish People in the Pale of Settlement
	Hermelin Family Foundation
	Marek Roefler
	Łukasz Romaniuk

LISTA DARCYŃCÓW
STOWARZYSZENIA
W 2025 ROKU*

WSPARCIE DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ STOWARZYSZENIA	
anonimowy darczyńca	Andżelika Kuźniar i Jerzy Menkes
anonimowy darczyńca	Wiktor Lesiński
Piotr Borowicz	Artem Lisovtsov
Margerita i Jerzy Czerwiński	Monika i Andrzej Nowik
DeBenedetti Majewski Szcześniak Kancelaria Prawnicza Sp.k.**	Irene Kronhill Pletka
Ariel Dotan	Anna i Daniel Schlitner
Jacek Dubiński	Bolesław Skorupski
Irena Gaweł	Andrei Skvorchevsky
Kyryl Golobrodskiy i Iryna Filatova	Krzysztof i Małgorzata Śladek
Jakub Gruszczyński	Stowarzyszenie Żydowskie Cukunft
Tomasz Jaskłowski	Tad Taube i Taube Philanthropies
Kancelaria Kocharński & Partners***	Tomek Ulatowski
Alicja Kapera	Aleksandra Wilczura
KPMG	Piotr Wiślicki
Andrzej Kurek i Elżbieta Gryz-Kurek	Wydawnictwo Czarne
	Eyal Yablonka
WSPARCIE PROGRAMU GRANTOWEGO STOWARZYSZENIA	
anonimowy darczyńca	
Ambasada Republiki Federalnej Niemiec w Warszawie	
Adam Kwiatkowski	
Monika Laszczyk	
Anna Tanalska-Dulęba	

*Darczyńcy od kwoty 500 zł wspierający działania statutowe Stowarzyszenia. **Darczyńcy wspierający Stowarzyszenie pro bono.

WSPARCIE FUNDUSZU NIEOBOJĘTNYCH IM. MARIANA TURSKIEGO	
FILARY FUNDUSZU	PRZYJACIELE FUNDUSZU
Dantex	anonimowy darczyńca
Fundacja Odette i Nimroda S. Ariavów	Łukasz Biedka
Agnieszka i Marek Nowakowscy	Ewa i Mariusz Bieniasowie
Irene Kronhill Pletka	Renata Bilewicz
	Andrzej Breda
	Ewa i Michał Bukojemscy
DARCZYŃCA - POZIOM ZŁOTY	Barbara Drzyzga
Tomek Ulatowski	Karolina Dzieciołowska
	Włodzimierz Gorzelak
DARCZYŃCA - POZIOM SREBRNY	Małgorzata Grabowska
Jacek Strzelecki	Joanna Klęczar-Déodat
Joanna Turska	Włodzimierz Leszczyński
Villa La Fleur	Michał Majewski
Helene i Zygmunt Zaleski	Zbigniew Naliwajek
Kristof Zorde	Sławomir Przesmycki
	Roman Rewald
	Sławomir Różański
DARCZYŃCA - POZIOM BRĄZOWY	Elżbieta Słyk
Anita Prazmowska	Beata Stola
Klaudia Siczek	Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej
Konrad Siczek	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce
Stanisław Szpakowicz	Ewa Wierzchowska
	Bartosz Wołodkiewicz i Agnieszka Dulęba-Wołodkiewicz

WSPARCIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH WSPÓLNIE Z ŻYDOWSKIM INSTYTUTEM HISTORYCZNYM

D A R C Z Y Ń C Y	PRZYJACIELE
Tad Taube i Taube Philanthropies	anonimowy darczyńca
	anonimowy darczyńca
	anonimowy darczyńca
	Hanna Ferenc-Hilsden
	Łukasz Romaniuk
	Mirosław Sopek

02. Finanse

W minionym roku nasze Stowarzyszenie konsekwentnie realizowało strategię rozwoju, koncentrując się na pozyskiwaniu grantów oraz darczyńców w kraju i za granicą. Równocześnie dzięki przemyślanym inwestycjom oraz odpowiedzialnemu i oszczędnemu zarządzaniu środkami finansowymi zbudowaliśmy solidne fundamenty dla dalszej działalności organizacji.

W 2025 roku Stowarzyszenie przeznaczyło znaczące środki finansowe – gromadzone w poprzednich latach – na budowę galerii „Więzi”, stanowiącej epilog wystawy stałej Muzeum POLIN. Wydatki te znajdują odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym za 2025 rok.

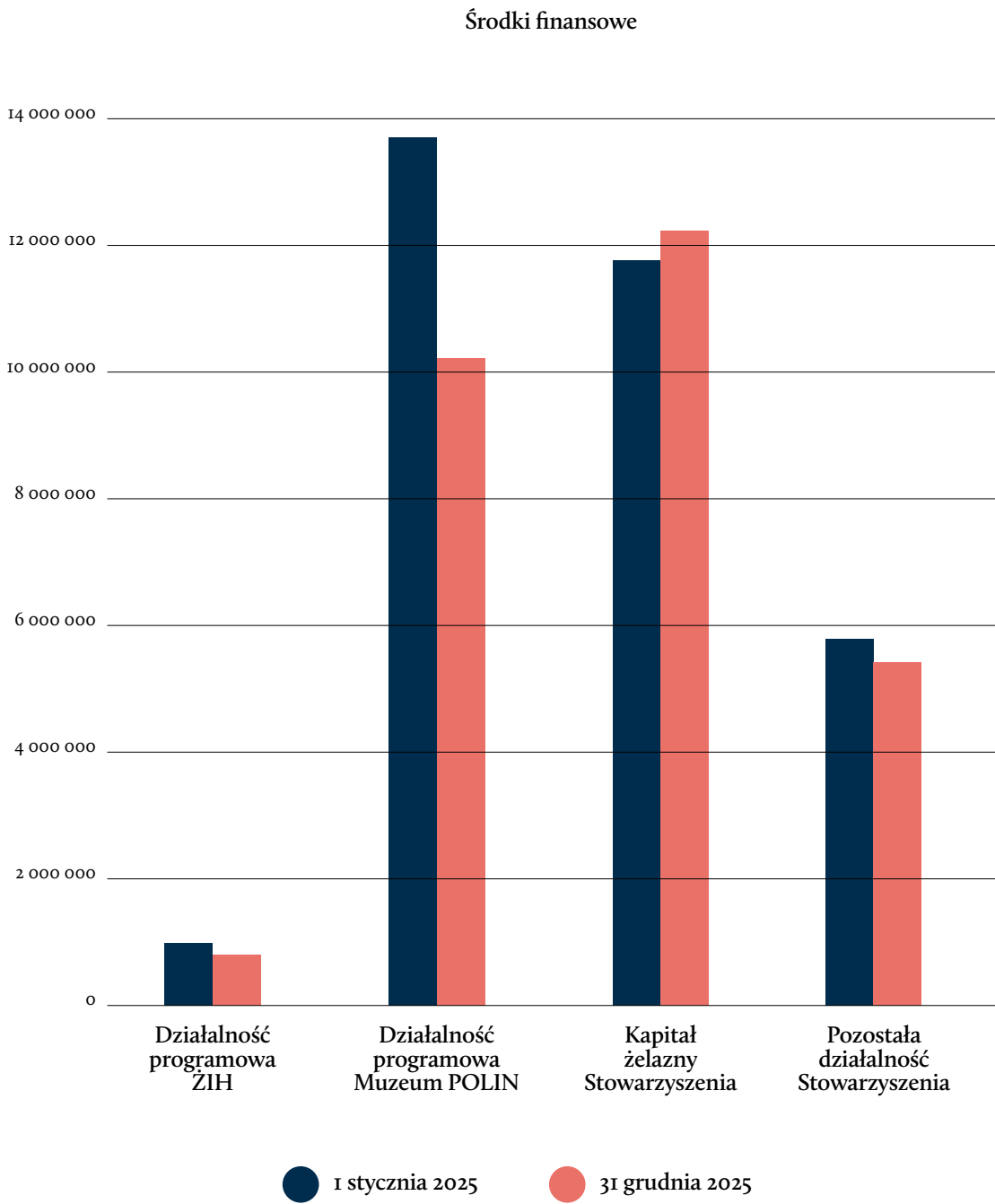
Mimo poniesienia istotnych nakładów inwestycyjnych z pełnym przekonaniem możemy podkreślić, że realizacja nowo planowanych projektów partnerskich w kolejnych latach nie jest zagrożona. Stabilna sytuacja finansowa oraz wypracowane mechanizmy współpracy zapewniają nam możliwość dalszego rozwoju.

MICHAŁ MAJEWSKI
Dyrektor Operacyjny

FINANSE STOWARZYSZENIA W 2025 ROKU

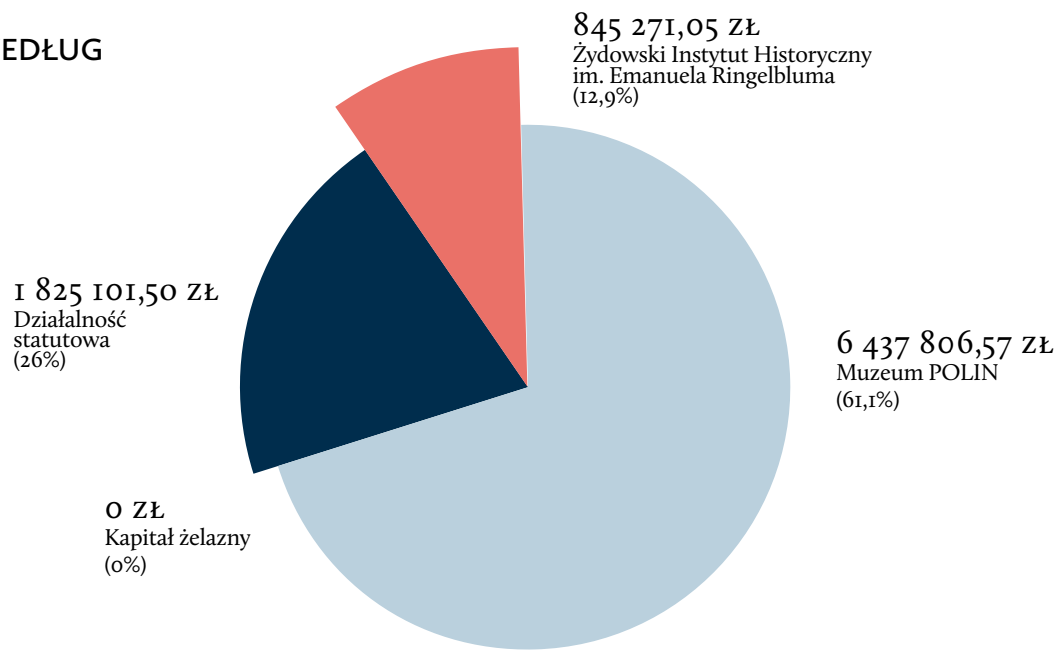
Na koniec 2025 roku Stowarzyszenie zgromadziło środki finansowe w wysokości 28 842 tys. zł.

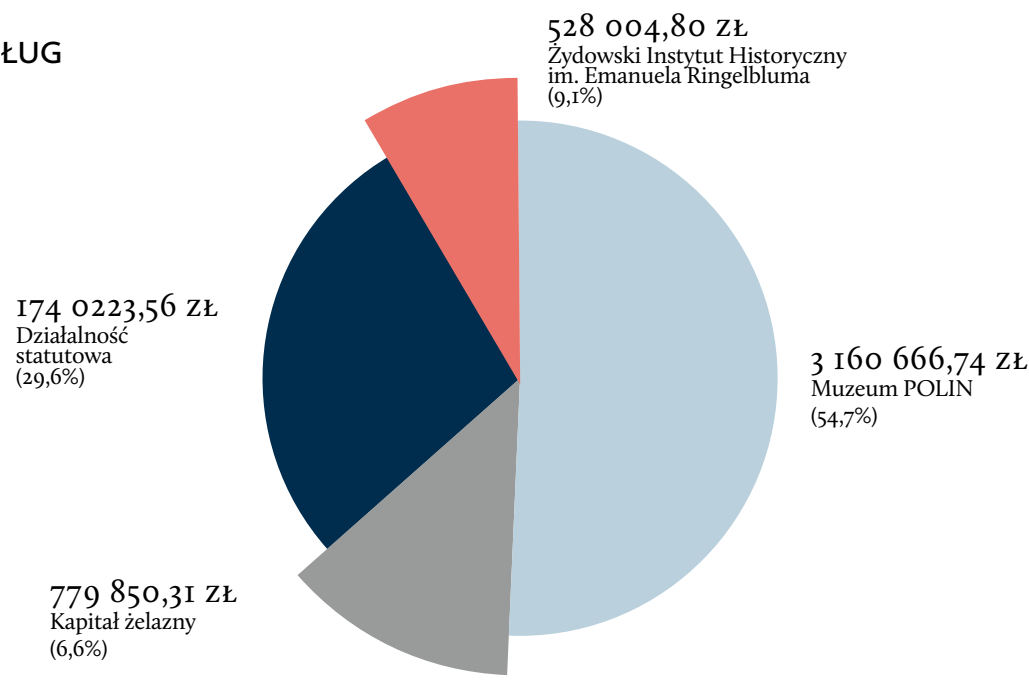
WPŁYWY I WYDATKI W 2025 ROKU

Stowarzyszenie najwięcej środków pozyskuje i przeznacza na realizację wspólnych projektów realizowanych z głównym partnerem, czyli z Muzeum POLIN.

STRUKTURA WYDATKÓW WEDŁUG CELÓW

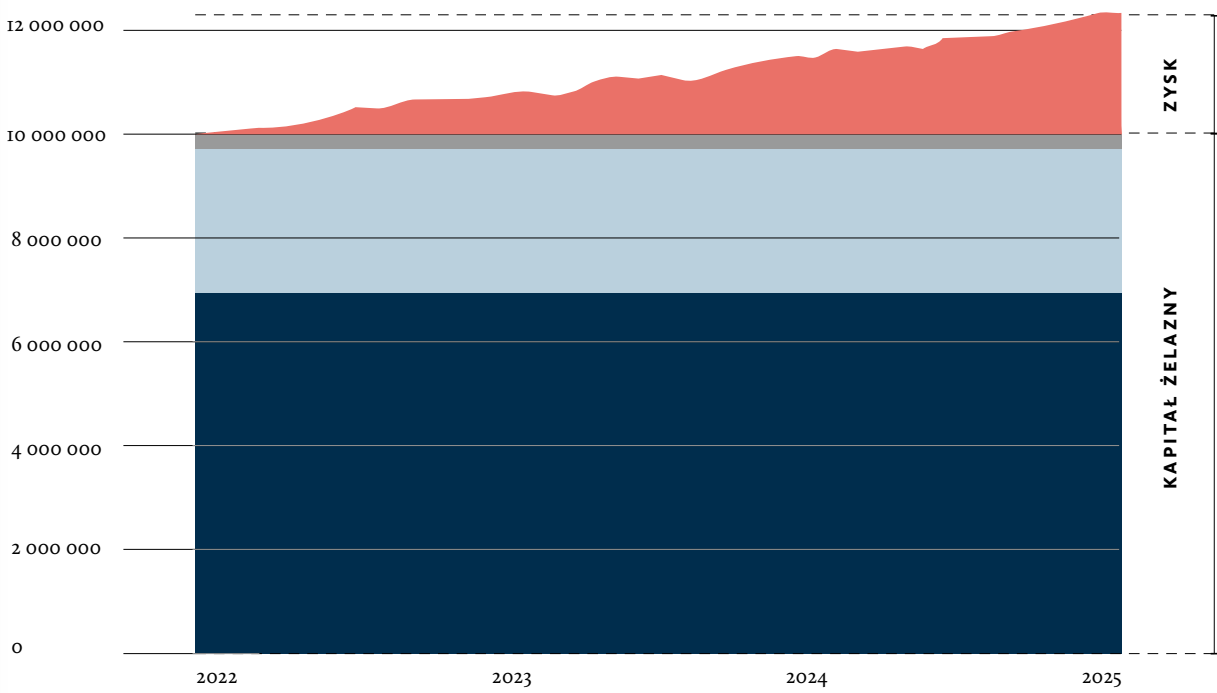

STRUKTURA WPŁYWÓW WEDŁUG CELÓW

KAPITAŁ ŻELAZNY STOWARZYSZENIA W 2025 ROKU

Kapitał żelazny został wyodrębniony w 2022 roku decyzją Walnego Zgromadzenia i przeznaczony na długoterminowe inwestycje, z których zysk będzie umożliwiał finansowanie realizacji celów statutowych Stowarzyszenia. Jest on zarządzany we współpracy z Biurem Maklerskim mBank oraz Funduszem Inwestycyjnym Franklin Templeton w oparciu o politykę inwestycyjną opracowaną przez Komitet Finansowy Stowarzyszenia i zaakceptowaną przez Walne Zgromadzenie.

STRUKTURA PORTFELA INWESTYCYJNEGO

● Obligacje % ● Środki finansowe % ● Inne %

mBank – polski bank należący do niemieckiego Commerzbanku, który prowadził działalność w latach 2000–2013 jako marka handlowa banku internetowego, a następnie w 2013 roku stał się oficjalną nazwą dla całej grupy bankowej. Obecnie firma oferuje pełny zakres usług bankowości detalicznej, korporacyjnej, inwestycyjnej i prywatnej w Polsce, Czechach i na Słowacji, a także usługi leasingowe i faktoringowe przez spółki grupy. Polski lider bankowości internetowej.

Franklin Templeton – to globalna, międzynarodowa firma inwestycyjna i jedna z największych na świecie firm zarządzających aktywami, która od ponad 75 lat oferuje usługi zarządzania aktywami dla klientów indywidualnych i instytucjonalnych na rynkach globalnych. Firma, założona w 1947 roku, działa na polskim rynku od 1997 roku, oferując wiele różnorodnych rozwiązań inwestycyjnych, w tym fundusze inwestycyjne. Wykorzystuje sztuczną inteligencję do innowacji w usługach finansowych.

ZESTAWIENIE WPŁYWÓW I WYDATKÓW W 2025 ROKU

	Cele	Bilans otwarcia	Wpływy*	Wydatki*	Stan na 31.12.2025
I	DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA	5 428 554,31 zł	1 740 223,56 zł	1 825 101,50 zł	5 343 676,37 zł
1.	Koszty operacyjne działalności i statutowej		0,00 zł	964 502,89 zł	
2.	Program Grantowy		32 548,20 zł	399 000,00 zł	
3.	Fundusz Nieobojętnych im. Mariana Turskiego		376 256,90 zł	0,00 zł	
4.	Wsparcie innych organizacji		0,00 zł	20 000,00 zł	
5.	Fundraising i promocja		315 915,75 zł	411 559,54 zł	
6.	Inne wpływy i wydatki		1 015 502,71 zł	30 039,07 zł	
II	KAPITAŁ ŻELAZNY	11 690 082,29 zł	779 850,31	0,00 zł	12 469 932,60 zł
III	MUZEUM POLIN	13 577 346,29 zł	3 160 666,74 zł	6 437 806,57 zł	10 300 206,46 zł
1.	Fundusz Rozwoju Muzeum POLIN		211 599,09 zł	127 782,45 zł	
2.	Projekty celowe związane z działalnością Muzeum POLIN		2 949 067,65 zł	6 310 024,12 zł	
IV	ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY IM. EMANUELA RINGELBLUMA	1 045 196,59 zł	528 004,80 zł	845 271,05 zł	727 930,34 zł
I+II+III+IV	RAZEM	31 741 179,48 zł	6 208 745 zł	9 108 179,12	28 841 745,77 zł

*Zawiera przesunięcia środków między kategoriami wynikające z porozumień z partnerami oraz zwroty niewykorzystanych środków.

COROCZNE SPRAWOZDANIA FINANSOWE, MERYTORYCZNE ORAZ OPINIA AUDYTORA SĄ DOSTĘPNE NA STRONIE INTERNETOWEJ:

WWW.SZIH.ORG.PL

Badania sprawozdań finansowych prowadzi firma KPMG. Doradztwo podatkowe zapewnia Kancelaria Kochański & Partners. Wsparcie prawne zapewnia Kancelaria Prawna DMS.

I. WYDATKI ZWIĄZANE Z POZOSTAŁĄ DZIAŁALNOŚCIĄ STATUTOWĄ STOWARZYSZENIA (TJ. NIEDOTYCZĄCĄ WSPARCIA MUZEUM POLIN I ŻYDOWSKIEGO INSTYTUTU HISTORYCZNEGO) OBEJMUJĄ:

01. Koszty operacyjne i projektowe

Bieżące funkcjonowanie biura Stowarzyszenia – w tym wynagrodzenia, koszty obsługi prawnej i finansowej Stowarzyszenia oraz środki na realizację projektów własnych Stowarzyszenia.

02. Program Grantowy

W 2025 roku Komisja Grantowa im. Jana Jagielskiego przyznała 42 granty na realizację projektów dotyczących historii i kultury polskich Żydów w ramach Programu Grantowego. Zostały one omówione na str. 22–29.

03. Fundusz Nieobojętnych im. Mariana Turskiego

Nowa inicjatywa Stowarzyszenia została powołana w minionym roku i ma na celu wsparcie inicjatyw przeciwdziałającym dyskryminacji i wykluczeniu. Więcej na str. 37.

04. Wsparcie dla innych organizacji

Stowarzyszenie w 2025 roku dotowało projekty innych organizacji.

05. Fundraising i promocja

Wydatki związane z działalnością fundraisingową, wydatkowaniem i ze sprawozdawczością dotyczącą pozyskanych środków oraz z promocją Stowarzyszenia, Muzeum POLIN i Żydowskiego Instytutu Historycznego. Więcej na temat działań fundraisingowych Stowarzyszenia na str. 34–43.

06. Inne wpływy i wydatki

Wpływy przeznaczone na działalność statutową Stowarzyszenia, zyski z lokat bankowych, a także koszty wymiany walut i inne wydatki.

II. KAPITAŁ ŻELAZNY

Kapitał żelazny Stowarzyszenia, powołany w 2022 roku, stanowi nienaruszalny kapitał, który jest inwestowany, a uzyskiwany zysk jest przeznaczany na działalność statutową.

III. WYDATKI ZWIĄZANE ZE WSPARCIEM DZIAŁALNOŚCI PROGRAMOWEJ MUZEUM POLIN OBEJMUJĄ:

01. Fundusz Rozwoju Muzeum POLIN

Finansowanie w ramach Funduszu Rozwoju Muzeum POLIN wkładów własnych w projektach współfinansowanych ze środków publicznych oraz wsparcie projektów realizowanych przez Muzeum POLIN we współpracy z organizacjami żydowskimi.

02. Fundusze celowe na projekty Muzeum POLIN

Wsparcie działalności programowej Muzeum POLIN finansowane ze środków celowych pozyskanych przez Stowarzyszenie na poszczególne projekty.

IV. WYDATKI ZWIĄZANE ZE WSPARCIEM DZIAŁALNOŚCI PROGRAMOWEJ ŻYDOWSKIEGO INSTYTUTU HISTORYCZNEGO IM. EMANUELA RINGELBLUMA

Zapraszamy do wsparcia naszego Stowarzyszenia. Każda darowizna ma dla nas ogromne znaczenie.

Wsparcie Muzeum POLIN, Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz Programu Grantowego
NR KONTA **PL 87 1240 6247 1111 0000 4975 6324**

Wsparcie Funduszu Nieobojętnych im. Mariana Turskiego
NR KONTA **PL 29 1240 6292 1111 0010 5499 9625**

STOWARZYSZENIE MA STATUS ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO.
Każdą darowiznę możesz odliczyć od podatku w zeznaniu rocznym. Przekaż nam swoje 1,5% podatku dochodowego, wpisując numer KRS 20904 w swoim zeznaniu rocznym. Istnieje również możliwość przekazania darowizny w Stanach Zjednoczonych z opcją odliczenia podatku.

Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie: www.szih.org.pl lub e-mailowo: biuro@szih.org.pl

CZŁONKINIE I CZŁONKOWIE ZARZĄDU STOWARZYSZENIA	
Piotr Wiślicki – przewodniczący	dr Maciej Kozłowski
Joanna Fikus – wiceprzewodnicząca	Agnieszka Markiewicz
Jan Ordyński – sekretarz	prof. Dariusz Stola
Marek Nowakowski – skarbnik	Marian Turski (do dn. 18.02)
dr Kamila Dąbrowska	dr Kristof Zorde
dr Zuzanna Hertzberg	
ORGANY KONTROLNE I DORADCZE STOWARZYSZENIA	
KOMISJA REWIZYJNA	KOMITET FINANSOWY
Zbigniew Sztranc – przewodniczący	Przemysław Schmidt – przewodniczący
Justyna Kobos – wiceprzewodnicząca	Robert Koński
Robert Supeł – sekretarz	dr Andrzej Malec
Maciej Antosik	Andrzej Rojek
Piotr Kowalik	Marek Nowakowski – obserwator Komitetu z ramienia Zarządu
SĄD KOLEŻEŃSKI	KAPITUŁA NAGRODY IM. MARKA EDELMANA
prof. Stanisław Krajewski – przewodniczący	Piotr Wiślicki – przewodniczący
Małgorzata Wołyńska – wiceprzewodnicząca	Tomek Ulatowski
Jarosław Szczepański – sekretarz	Andrzej Rojek
prof. Andrzej Krawczyk	Jan Okulicz
Jacek Kozłowski	Jolanta Kawa
	Paula Sawicka
	Aleksandra Gliszczyńska-Grabias
KOMISJA GRANTOWA IM. JANA JAGIELSKIEGO	prof. Marek Safian
Joanna Fikus – przewodnicząca	Hanna Machińska
prof. Monika Adamczyk-Garbowska	
dr Kamila Dąbrowska	
Grzegorz Kołacz	
Zuzanna Radzik – głos doradczy	
BIURO STOWARZYSZENIA	
Michał Majewski – dyrektor operacyjny	Anna Moniewska – kierownik biura
Bartosz Dymarek – dyrektor ds. rozwoju	Michał Pietranik – specjalista ds. zbiorów
Agnieszka Dulęba-Wołodkiewicz – zastępczyni dyrektora ds. rozwoju	Agata Bańkowska – specjalistka ds. komunikacji

↑

Styczeń 2024. Marian Turski
na Okęciu w drodze do
Berlina na ostatnie spotkanie
ze swoim przyjacielem
Frankiem Walterem
Steinmeierem Prezydentem
Niemiec.

WYDAWCA

Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce

REDAKCJA

Zespół Stowarzyszenia ŻIH

KOREKTA JĘZYKOWA

Dominik Wódz

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD

Nicola Cholewa, Magdalena Heliasz

AUTORZY ZDJĘĆ

Bartek Horodecki, Zygmunt Stępiński, Magda Starowieyska,
Muzeum POLIN, Żydowski Instytut Historyczny

Wydawca dołożył wszelkich starań, by ustalić nazwiska autorów prezentowanych zdjęć
oraz uzyskać zgodę na ich publikację w niniejszym raporcie.

ISBN

978-83-961996-7-6

DRUK

Indigodruk.pl

DANE KONTAKTOWE

Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce
ul. Tłomackie 3/5, 00-090 Warszawa
biuro@szih.org.pl

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE